

РУСЛАН КАЦАВЕЦЬ

ПРОФЕСІЙНА ЕТИКА ЮРИСТА

Навчальний посібник

*Третє видання,
доповнене та перероблене*

КИЇВ • АЛЕРТА • 2026

УДК 174:657(075.8)
К30

Кацавець Руслан

К30 Професійна етика юриста. Навч. посіб. 3-тє вид., доповн. та переробл. Київ: Алерта, 2026. 236 с.

ISBN 978-617-566-990-7

Видання підготовлено відповідно до програми навчальної дисципліни з професійної юридичної етики. Розглядаються етичні засади як вчення про мораль, що охоплює всі види професійної діяльності і стосунків людей; визначається сукупністю усвідомлюваних принципів, норм поведінки. В основі – етика юридичного спрямування, що постає у морально-професійних аспектах; значення професійного обов'язку; відповідальності юриста у правничій діяльності.

Мета – допомогти осмислити морально-професійні норми, закономірності їх розвитку у сучасному суспільстві; усвідомити філософсько-правову сутність; засвоїти принципи та організаційні форми діяльності прокуратури, адвокатури, суду та інших представників юридичних професій під кутом етичних вимог.

Для юридичних факультетів закладів вищої освіти.

УДК 174:657(075.8)

ISBN 978-617-566-990-7

© Кацавець Р. С., 2026
© Видавництво «Алерта», 2026

ЗМІСТ

<i>Переднє слово</i>	3
----------------------------	---

РОЗДІЛ 1 ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ЕТИЧНИХ ЗНАЇНЬ: МОРАЛЬ І ОБОВ'ЯЗОК

1.1. Професійна етика: виникнення та розвиток.....	6
1.2. Сутність етики та моралі.....	7
1.3. Особливості професійної етики.....	9
1.4. Юридична наука: історичний аспект. Основні функції.....	10
1.5. Етика юриста: призначення і принципи.....	12
1.6. Етика юриста з погляду вчених.....	13
1.7. Спрямування досліджень вчених у правовій сфері. Роль професійної етики.....	14

РОЗДІЛ 2 СУТНІСТЬ ПРОФЕСІЙНОГО ОБОВ'ЯЗКУ

2.1. Знання справи: професійний рівень сучасних юристів.....	19
2.2. Професія юриста – соціально значуща, високоморальна.....	20
2.3. Юристи в різних професійних сферах.....	22
2.4. Прокурор: службові обов'язки і професійна етика.....	23
2.5. Адвокат-захисник у кримінальному процесі.....	25
2.6. Діяльність суддів: значимість, правосвідомість.....	26

РОЗДІЛ 3 ПІДВИЩУЙМО МИСЛЕННЄВО-МОВЛЕННЄВУ ДІЯЛЬНІСТЬ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ

3.1. Основні закони мислення. Зв'язок логіки з наукою про слово.....	30
3.2. Гармонія думки і слова.....	32
3.3. Етико-естетична цілісність мовлення.....	33
3.4. Етика слововживання.....	35
3.5. Інтонування: вплив на зміст тексту.....	37
3.6. Комунікативні якості мовлення.....	39
3.7. Невербальна комунікація: комплексний процес.....	40
3.8. Мовне дихання – важливий компонент оратора.....	42
3.9. Рівень сучасних юристів: знання, культура, інтелігентність.....	44

РОЗДІЛ 4

ЕТИКА СЛУЖБОВИХ ВІДНОСИН ВИМАГАЄ

4.1. Професійне спілкування: досягти мети.....	47
4.2. Взаємна повага між співпрацівниками.....	48
4.3. Ділова бесіда.....	49
4.4. Службова бесіда.....	51
4.5. Службові відносини. Про мораль та етикет.....	52
4.6. Етикет: гармонізація відносин	54

РОЗДІЛ 5

ПУБЛІЧНЕ МОВЛЕННЯ: СУЧАСНИЙ СТИЛЬ. БАЧЕННЯ ВЧЕНИХ

5.1. Діалог у сфері жанрів публічного мовлення. Обґрунтування вчених.....	58
5.2. Діалог: змістовний і дієвий.....	60
5.3. Міжнародне спілкування. етикет дипломатичних прийомів.....	62
5.4. Кожне покоління має свою мову: соціальні мережі.....	64

РОЗДІЛ 6

ПРОФЕСІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЮРИСТІВ: ЕТИЧНІ НОРМИ

6.1. Судова промова: різновид мовленнєвої діяльності.....	67
6.2. Моделювання судової промови: основні засади.....	69
6.3. Промова прокурора.....	70
6.4. Промова адвоката.....	72
6.5. Спілкування із судовою аудиторією.....	73
6.6. Етика судових дебатів.....	75
6.7. Репліка у судових дебатах.....	76
6.8. Процесуальні документи: специфіка, мова та етичні норми.....	79

РОЗДІЛ 7
З ІСТОРІЇ ЕТИКЕТУ: ВИНИКНЕННЯ,
СУТНІСТЬ, НОРМИ, СФЕРА ДІЇ

7.1. Етикет: Китай, Японія.....	82
7.2. Етикет в Україні: започаткування, розвиток, морально-естетичне значення.....	84
7.3. Традиція вітання.....	85
7.4. Як стверджують дослідники.....	88

РОЗДІЛ 8
ВИСЛОВИ ЛЮДЕЙ РІЗНИХ ЕПОХ:
ВИШУКАНІ І МУДРІ

8.1. Слово – животворне джерело.....	90
8.2. Мова – знань основа.....	102
8.3. Мистецтво говорити.....	115
8.4. Прикметні вислови людей різних епох.....	128

ДОДАТКИ

«Освіта надає людині гідність...».....	154
--	-----

<i>Про автора.....</i>	<i>220</i>
------------------------	------------

<i>Література.....</i>	<i>221</i>
------------------------	------------

Навчальне видання

Кацавець Руслан Сергійович

ПРОФЕСІЙНА ЕТИКА ЮРИСТА

Навчальний посібник

*Третє видання,
доповнене та перероблене*

Друкується у авторській редакції

Відповідальний за випуск
Комп'ютерна верстка
Обкладинка

О. В. Діордійчук
Д. М. Алексєєв
Д. М. Алексєєв

Підписано до друку 03.07.2026 р. Формат 60 x 84 ¹/₁₆.
Папір офсетний. Гарнітура «Times New Roman».
Друк офсетний. Умовн.-друк. арк. 13,72.

Видавництво «Алерта»

04210, м. Київ, а/с 112.

Тел.: (099) 607-97-62.

E-mail: alerta.pravovaednist@gmail.com, веб-сайт: www.alerta.kiev.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 788 від 29.01.2002 р.